

FILOZOFSKA FAKULTETA UNIVERZE KARLA IN FRANCA V ČASU GREGORJA KREKA

WALTER HÖFLECHNER

V času (1860–1905), ki ga je Gregor Krek preživel na univerzi v Gradcu, je filozofska fakulteta doživljala velike spremembe. Vse do izbruha prve svetovne vojne je bilo za univerzo resnično obdobje razcveta. V tem času se je na fakulteti oblikovala katedra za slovansko filologijo.

Ključne besede: Gregor Krek, univerza, filozofska fakulteta, slovanska filologija

The period that Gregor Krek spent at the Karl Franz University in Graz spans over four decades (1860–1905). Marked by great changes, these decades represent a truly prosperous period for the University. It was in these years that the department for Slavic philology started to take its final shape.

Key words: Gregor Krek, university, faculty of arts, Slavic philology

---

V času, ki ga je Gregor Krek preživel na filozofski fakulteti – to je bilo med letoma 1860 in 1905, je fakulteta doživljala velike spremembe. Čas vse do izbruha prve svetovne vojne, je bil za univerzo resnično obdobje razcveta.¹

Naloge znanstvenega raziskovanja in izobraževanja je univerza sicer imela že od leta 1848, vendar še ni imela dovolj časa, da bi to lahko tudi uresničila. Nekaj časa je namreč trajalo, da so se ljudje naučili izrabljati prednosti Thunove reforme, v marsikaterem pogledu pa tudi nadaljnja usoda univerze še ni bila jasna. Nadaljnji obstoj in možnosti za razvoj popolne in moderne univerze je zagotovila šele ustanovitev Medicinske fakultete leta 1863. S tem letom se je predvsem v naravoslovju začel bliskovit razvoj, ki mu je sledila tudi humanistika, saj je skupaj z naravoslovjem sestavljala staro filozofsko fakulteto. Razvoj je spodbudilo tudi prepričanje, da mora humanistika dobiti približno enako močno podporo kot naravoslovje, kar pa so novi humanizem in z njim povezani izobraževalni ideali samo še okrepili; naravoslovje je to kmalu občutilo kot oviro za svoj razvoj, zaradi česar je v sedemdesetih letih 19. stoletja spodbujalo k ločitvi obeh fakultet; to pa se je zgodilo šele stoletje pozneje, leta 1975. Na razvoj fakultete sta vplivala tudi tekmovalnost med Avstrijo in Nemčijo – Avstrija se je zgledovala po univerzah v Nemčiji in si zelo prizadevala, da bi dosegla njihovo raven – in samoumevna predstava o tem, da mora imeti univerza skoraj vse teoretsko usmerjene oddelke, še posebej tiste, ki so bili pomembni iz lokalnih razlogov.

---

¹ Za več informacij o splošnem razvoju celotne univerze in tukaj pomembne Filozofske fakultete gl. Höflechner 2006: o notranji zgodovini fakultete: 254 sl., o razvoju slavistike: 283–285.

Na to, da se je struktura študija v času Krekovih začetkov tako močno spremenila, je vplival še en pomemben dejavnik: Thunove reforme so po letu 1849 sicer spodbujale habilitacijo, postopek imenovanja, znanstveno usmerjenost disciplin in še kaj, strukturo študija pa so pustile nedotaknjeno. Tako so študentje še do leta 1872 študirali po starem študijskem načrtu, po katerem je moral vsak doktorand filozofske fakultete opraviti rigoroz iz filozofije, zgodovine in naravoslovja: na fakulteti so torej obdržali stari študijski načrt iz predmarčne dobe.² Po tem je študiral tudi Krek in ob njegovi habilitaciji je ta načrt še vedno veljal.

Leta 1848 je bila fakulteta še omejena na absolutni minimum.³ Leta 1850 je imela katedre za filozofijo, matematiko, fiziko, naravoslovje, svetovno zgodovino in za klasično filologijo – torej le šest kateder. Kakor omenjeno, je bil nadaljnji razvoj – predvsem po letu 1863 – precej bliskovit: leta 1870 je bilo samo na področju humanistike osem kateder (prej so bile tri): ena za filozofijo, tri za zgodovino, dve za klasično filologijo kot enega vodilnih predmetov, po ena pa za nemško filologijo in italijanščino (iz te bi se bila morala zelo kmalu razviti romanistika). Leta 1880 se je število kateder povečalo na trinajst, pri čemer so se dotedanjim smerem pridružile še arheologija, jezikoslovje in slavistika. Posamične katedre so se tako še naprej krepile, pridružili sta se jim še umetnostna zgodovina in anglistika, tako da se je število kateder v primerjavi z letom 1850 do leta 1900 povečalo za sedemkrat, tj. na 21. V istem času se je število kateder v naravoslovju s tri zvišalo na 17.

To je seveda zgolj kvantitativna podoba, ki pove le, da je prišlo do sprememb (in to le pri katedrah), ne pove pa, da je prišlo tudi do velikih kakovostnih sprememb.

Če bi želeli razvoj humanističnih kateder v zadnji tretjini 19. stoletja oceniti vsebinsko, lahko ugotovimo, da ga je zaznamovala historizacija. Pod njenim vplivom se je klasična filologija z novohumanističnimi ideali skorajda zlila s prazgodovino, rimsko antiko in arheologijo. Stara katedra za svetovno zgodovino je bila v drugi polovici 19. stoletja notranje razdeljena na klasične skupine zgodovinskih področij – na avstrijsko zgodovino in na zgodovino starega, srednjega in novega veka. Pri novejši filologiji – kot prva je bila že zelo zgodaj na univerzi vpeljana germanistika – je bil v ospredju zgodovinski vidik v smislu evidentiranja in kritične obdelave gradiva. Tako je bilo tudi pri primerjalnem jezikoslovju, ki je bilo z genetično-zgodovinskih vidikov diferencirano v indoevropistiko in v orientalski, tj. semitski »oddelek«. V času, ko so se začele zgodovinske discipline reševati čiste usmerjenosti k besedilu, in v nadaljnjem razvoju predmetno usmerjenega jezikoslovnega raziskovanja so okoli leta 1900 nastali narodopisje in odločilne kulturno-znanstvene pobude, npr. znani program »Wörter und Sachen« z istoimensko revijo; to je bilo prizadevanje Rudolfa Meringerja, ki je habilitiral tudi Viktorja Geramba in s tem v Gradcu pripomogel k prvi samostojni katedri za etnografijo na nemški univerzi. V tem okviru so bila znanstveno vključena vsa kulturna

² Zaradi tega študijskega načrta je nemalo avstrijskih študentov doktorat opravilo v Jeni ali na drugih univerzah v Nemčiji, saj se niso hoteli podvreči rigorozom.

³ Več na podlagi zadevnih aktov univerzitetnega arhiva in Avstrijskega državnega arhiva, zaloga Splošni upravni arhiv (Allgemeines Verwaltungsarchiv), Ministerium für Cultus und Unterricht oz. v Höflechner 2006.

območja, na primer Balkan – in pri tem je seveda treba opozoriti na slaviste, npr. Gustava Meyerja z revolucionarnim delom s področja albanščine in še enkrat na Meringerja.

Na ta razvoj so odločilno vplivale predvsem osebe, ki so zastopale omenjene katedre. Nekatere velja zato vsaj na kratko predstaviti.

Med zgodovinarji moramo najprej omeniti Franza Kronesa (von Marchlanda) iz Inštituta za raziskovanje avstrijske zgodovine (Institut für österreichische Geschichtsforschung), ki je raziskave avstrijske zgodovine vpeljal na univerzo. Z nje predstavivijo v štirih knjigah je postal njen mojster, povzdignjen v plemiški stan. Poleg tega je postavil zgodovinsko-strukturne temelje za znanstveno dokumentacijo celotnega notranjeavstrijskega območja ter odločilno vplival na nadaljnji razvoj te veje, hkrati pa je obravnaval tudi poetično-literarne zgodovinske teme. Poleg Kronesa je kot profesor in docent na univerzi izvirno in prav tako zaslužno deloval Franz Martin Mayer. Leta 1874 je napisal prelomno delo *Geschichte Österreichs mit besonderer Rücksicht auf Kulturgeschichte* (Zgodovina Avstrije s posebnim ozirom na kulturno zgodovino) – delo, ki je bilo pozneje razširjeno in še večkrat izdano po drugi svetovni vojni; bilo je res izraz skiciranega razvoja. To delo je povežalo tudi zgodovinsko znanost in filologijo in ju pripeljalo do novih koristnih spoznanj. Na področju stare zgodovine so delovali Adolf Bauer, zelo prizadeven in mednarodno priznan znanstvenik, zgodovinar novega veka Hans von Zwiédineck-Südenhörst, ki velja za utemeljitelja Zgodovinske deželne komisije za Štajersko (Historische Landeskommission für Steiermark) in Komisije za novejšo zgodovino Avstrije (Kommission für die neuere Geschichte Österreichs). S tem se je v znanosti izkazal kot pomemben organizator.

Klasična filologija je bila v Avstriji najpomembnejši predmet; za to je skrbel Hermann Bonitz, v Gradec povabljen iz Berlina, kar je ustrezalo tudi novohumanistični usmeritvi. V tej je bil vodilni Karl Schenkl, visoko priznan klasični filolog, ki je bil tudi po času svojega aktivnega delovanja vpliven kot pisec učbenikov.⁴

Izjemen je bil razcvet germanistike. V Krekovem času jo je vodil Anton E. Schönbach, ki se je v zgodovino zapisal ne le kot germanist, temveč tudi kot eden od očetov amerikanistike. Poleg tega je deloval na področju anglistike, ki je bila prav v tistih časih vpeljana na univerzo, napisal pa je tudi v širši javnosti odmevno in vplivno knjigo *Über Lesen und Bildung* ('O branju in izobraževanju').⁵

V jezikoslovju [prim. Lochner von Hüttenbach 1976] je deloval Johannes Schmidt, utemeljitelj valovne teorije o diferenciaciji jezikov in od samega začetka odličen zastopnik jezikoslovja, naposled dejaven v Berlinu. Sledil mu je že omenjeni Gustav Meyer, čigar zasluge za albanščino so še danes tako cenjene, da mu je bilo leta 1995 – stoletje po njegovem delovanju – posmrtno podeljeno odlikovanje Naim Frasherija. Nič manj pomemben ni bil Hugo Schuchardt; njegov ugled še vedno raste. V Gradcu je nadomestil italijanista Antonia Lubina, pri čemer je ministrstvo sledilo cilju, da bi pridobili romanista, ne samo italijanista. Schuchardt je ta pričakovanja celo presegel: razvil se je namreč v enega najpomembnejših

⁴ O zgodovini tega predmeta prim. Höflechner 1981.

⁵ O germanistiki prim. Leitner 1973; o Schönbachu Pischinger 1996.

humanistov v Avstriji nasploh in ostal zvest Gradcu, kjer je deloval od imenovanja leta 1876 do smrti leta 1927. Schuchardt je bil zelo izviran v tem, da je ob raziskavah fiziološke osnove govora, tvorbe glasov itn. sodeloval z naravoslovci.

Fakulteti je ime dala filozofija. Tudi na tej smeri je bilo takrat na univerzi mogoče najti veliko pomembnih in znanih raziskovalcev [prim. Binder idr. (ur.)]: v Krekovem času so poučevali Alois Riehl, ki je zaslovel kot utemeljitelj novega kantovstva; leta 1883 je po Wilhelmu Windelbandu povabljen v Freiburg, leta 1905 pa je v Berlinu nasledil Wilhelma Diltheya. Med znana imena sodi Alexius Meinong (von Handschuhsheim), ki je bil, tako kakor Meyer in Schuchardt, zelo priznan: kot utemeljitelj predmetnostne teorije je cenjen predvsem v anglosaškem prostoru, v Gradcu pa je s pomočjo Antona Ölzelt-Newina, po zgledu Wundta v Leipzigu, ustanovil prvi psihološki laboratorij v avstro-ogrski monarhiji. Meinongovo »filozofsko združenje« se je pokazalo za zelo plodno izhodišče, saj je k filozofskim razpravam spodbudilo ne le profesorje filozofske fakultete, temveč tudi druge interesente z najrazličnejših strokovnih področij.

Tako se je na humanističnem delu stare filozofske fakultete, ki jo je sam Karl Jaspers označil za pravo veselje znanosti, razvil zelo stimulativen in koristen konglomerat znanstvenega dela.

V tem, na kratko predstavljenem okolju se je začel znanstveni razvoj Gregorja Kreka. Tu je deloval, sprejemal in dajal pobude; preplet znanstvenosti in njegove osebne umetniške in romantične nadarjenosti se je odlično ujel z znanstvenim okoljem in spodbudil hiter in uspešen razvoj njegovega področja.

Po tem, ko je leta 1780 prvič prišlo do zamisli o uvedbi pouka slovenskega jezika na liceju in ko so leta 1813 *poskusno zaposlili* učitelja tega jezika – Janez Primic je zaradi bolezni leta 1813 prenehal delati –, je od leta 1823 kot redni, pa kljub vsemu še vedno le začasni predstavnik za slovenščino deloval Koloman Kvas. Leta 1834 je bilo to delovno mesto sistemizirano kot *Lehrkanzel* [katedra] *der ‚windischen‘ Sprache*, vendar pa je bil tudi poslej mišljen le učitelj jezika, ne pa filolog, kakor so ga razumeli v obdobju po 1848.⁶ Ko je bila po reformah leta 1848 na Dunaju uvedena slavistika z enkratno zasedbo, je leta 1866 Gregor Krek, takrat učitelj slovenščine na graškem Joanneumu, vložil prošnjo za habilitacijo iz slovanskega jezika in literature.⁷ Miklošič je bil Kreku, ki ga je prosil za pomoč, pripravljen pomagati in tako se je Krek leta 1867 habilitiral, leta 1870 pa je za področje, za katero je imel *venia legendi*, postal izredni profesor.⁸ Tako se je ta, na fakulteti še zelo mlada disciplina hitro uveljavila. Deželni upravitelj je v spremni prošnji podrobneje pojasnil okoliščine in razloge za ustanovitev katedre:

⁶ O tem je pisal von Krones 1886.

⁷ O tem v zbirki habilitacij v Avstrijskem državnem arhivu (Österreichisches Staatsarchiv), Splošni upravni arhiv (Allgemeines Verwaltungsarchiv/AVA), Ministerium für Cultus und Unterricht, 5 Fil. fak. Zl. 214 ex 1867

⁸ O tem v AVA MinCU 5 fil. fak. Ernennung Kreks zum Extraordinarius, Zl. 2598 ex 1870.

Ustanovitev katedre za slovansko filologijo je, kar zadeva njen poglobljen pouk na univerzi, neogibno potrebna, saj si mora tisti, ki se želi temeljito ukvarjati z indogermanskim jezikovnim deblom, nujno pridobiti znanje slovanskega jezika na podlagi primerjave jezikov, in iz te potrebe je večini av[s]trijskih univerz zagotovljeno, da lahko ustanavljajo redne ali izredne katedre za to disciplino. Na graški visoki šoli pa je ustanovitev te katedre med drugim neogibna tudi zato, ker precejšnje število prebivalcev Spodnje Štajerske pripada slovanskemu deblu, poleg tega pa to univerzo obiskuje veliko študentov slovanskega jezika s Kranjskega, Hrvaške, Primorja in Dalmacije, zaradi česar bi morali dobiti možnost, da poslušajo predavanja o slovanski slovnici in literaturi.

Fakulteta je že dolgo izražala zanimanje za katedro, vendar pa je šele s Krekom dobila človeka, ki ji je to omogočil. Zbor profesorjev je katedro soglasno podprl. O njej so bili enotni, soglasje pa je tudi bilo tudi o tem,

da gre pri tem izključno in samo za znanstveno in strogo filološko zastopanje tega predmeta ter da morajo biti predavanja, glede na to, da gre tukaj za nemško visoko šolo in glede na željo Slovanov, ki študirajo v Gradcu in govorijo različna narečja, kot tudi na željo Nemcev in Italijanov brezpogojno le v nemškem jeziku.⁹

O Krekovi kvalifikaciji – poznan je postal z delom *Einleitung in die slavische Literaturgeschichte* (Uvod v slovansko literarno zgodovino) – ni bilo dvoma, potrdil jo je tudi Miklošič. Leta 1874 je Krek postal redni profesor¹⁰ in je do leta 1901 poučeval na Univerzi Karla in Franca v Gradcu.¹¹ Nasledil ga je Matija Murko,¹² ki je s prijateljem Rudolfom Meringerjem bistveno vplival na filološko usmeritev na fakulteti. Murko je leta 1917 odšel v Leipzig,¹³ nasledil pa ga je Rajko Nahtigal (glej spodaj).

Leta 1896 je zaradi zelo konkretne razprave v državnem zboru na fakulteto prispelo vprašanje, kakšno stališče bi zavzeli glede imenovanja Jagičevega učenca Vatroslava Oblaka, leta 1893 habilitiranega na Univerzi v Gradcu, za izrednega profesorja; fakulteto je to ob vsem spoštovanju do Oblaka zelo presenetilo in je to sprejela kot poskus političnega posega v avtonomijo univerze oz. fakultete. Oblak je med postopkom leta 1896 umrl, kljub temu pa so načrt leta 1896 uresničili in 1897 za profesorja *slovanske filologije s posebnim ozirom na slovenski jezik in literaturo* imenovali takratnega urednika slovenske izdaje uradnega lista (*Reichsgesetzblatt*) Karla Štreklja;¹⁴ poimenovanje katedre, ki je bila prvotno namenjena le

⁹ AVA-MinCU 5 Gradec fil. 1453, 1454 ex 1870 slovanski jezik.

¹⁰ AVA MinCU 5 Gradec fil, slovanska filologija, 2464 ex 1874 und 7123 ex 1875, Krekova prošnja za imenovanje v rednega profesorja (poleg je mnenje komisije profesorjev Lubina, Schmidta in Schenkla).

¹¹ AVA MinCU 18781 ex 1901 o Krekovi emerituri.

¹² O tem v AVA MinCU 5 Gradec fil. 8884 in 11227 ex 1902 s politično oceno takratnega dunajskega privatnega docenta Murka in s konceptom govora ministra, z dne 29. marca 1902, ob imenovanju za rednega profesorja *slovanske filologije* na Univerzi v Gradcu s sklepom z dne 11. aprila 1902.

¹³ O tem v AVA MinCU 5 Gradec fil. 9031 ex 1917 s sklepom z dne 21. marca 1917.

¹⁴ O tem v AVA MinCU 5 Gradec fil. 17908 in 18460 ex 1896 kakor tudi v 24712 ex 1896 ob imeno-

slovenščini, je sledilo Jagiću; ta je nedvomno pravilno sklepal, da bi imenovani Štrekelj sicer postal le lektor. Na fakulteti so slovenščino podpirali, »južnoslovansko« kot širše področje, o katerem pa so prav tako razpravljali, pa se jim je zdelo nevarno. Štrekelj, ki je zaslovel kot zbiralec slovenskih ljudskih pesmi, je leta 1907 dobil povabilo univerze v Sofiji, vendar je naposled ostal v Gradcu, zlasti zaradi tega, ker so ga leta 1908 povišali v rednega profesorja,¹⁵ kljub težkemu sporu zaradi Murkovega vztrajanja, ki je ob tej priložnosti tudi opozoril na organizacijo južnoslovanskih študentov na graški univerzi.¹⁶ Po smrti (1912) ga je kot *izredni profesor ad personam* leta 1913 nasledil takratni učitelj ruskega jezika na Zavodu za orientalske jezike (Lehranstalt für orientalische Sprachen) na akademiji za zunanjo trgovino na Dunaju, Rajko Nahtigal,¹⁷ ki je potem leta 1917 postal Murkov naslednik.¹⁸ Ko je leta 1919 prišlo med učnim osebjem glede na »nemški« izvir do t. i. »čiščenja«, se je Nahtigal julija 1919 *iz raznovrstnih, tako osebnih kot stvarnih razlogov* odločil odreči profesuri na graški univerzi in je odšel na novoustanovljeno Univerzo v Ljubljani.¹⁹

Leta 1892 je Krek na univerzi vpeljal seminar za slovansko filologijo, ki so mu šele leta 1894/95 v novi glavni zgradbi prvič namenili dva prostora, in sicer v drugem nadstropju, skupaj z drugimi tremi smermi – danes so to najverjetneje prostori, ki pripadajo klasični filologiji, saj je klasična filologija prvotno prav tako imela le dve sobi [Krones 1895: 1–129, zlasti 64 sl.].

Poln grozečih konfliktov, a na koncu vendarle uspešen razvoj slavistike s predstavniki, ki jim je bila slovenščina materni jezik, se je s staro Avstrijo končal, čeprav si je leta 1923 Murkov učenec Heinrich Felix Schmidt prizadeval, da bi se ta razvoj nadaljeval.²⁰ Možnosti za to so bile v manj naklonjenem ozračju dolgo zelo majhne, presežene so bile šele precej po koncu druge svetovne vojne.

---

vanju Štreklja za izrednega profesorja *slovanske filologije ob posebnem upoštevanju slovenskega jezika in literature*. Leta 1903 je Štrekelj dobil dodatek k plači 2000 K za profesuro izrednega profesorja (AVA MinCU 5 Gradec fil., 43606 ex 1903 – dopis Schönbacha ministrstvu v zvezi s kompenzirano tretjo katedro za germanistiko z datumom 5. marec 1905). Leta 1908 je bil Štrekelj *ad personam* imenovan za rednega profesorja *slovanske filologije s posebnim ozirom na slovenski jezik in literaturo*, s sklepom dne 15. januarja 1908 (AVA MinCU 2101 ex 1908).

¹⁵ O tem v AVA MinCU 42217 ex 1907: Prošnja uprave dežele Štajerske za imenovanje izrednega profesorja Štreklja za vladnega svetnika (nesprejetje profesure na Univerzi v Sofiji) in imenovanje za rednega profesorja *ad personam slovanske filologije s posebnim ozirom na slovenski jezik in literaturo*.

¹⁶ Glede na sedanje razmere na univerzi bi to lahko razumeli kot grožnjo, gl. Höflechner 2006: 74 sl.

¹⁷ V AVA MinCu 40321 ex 1913 je ocena Rajka Nahtigala o njegovem imenovanju za izrednega profesorja *slovanske filologije s posebnim ozirom na slovenski jezik in literaturo*. Nahtigal je bil takrat docent na akademiji za zunanjo trgovino in lektor na Univerzi na Dunaju, predlagali pa so ga *primo loco*.

¹⁸ O tem v AVA MinCU 28212 ex 1917 s konceptom prošnje ministra z dne 25. aprila 1917.

¹⁹ O tem v AVA BMIU I-17197 ex 1919 – uradno so njegov odhod obravnavali šele jeseni, ko Nahtigala ni več bilo v Avstriji.

²⁰ AVA BMUI 12509-I ex 1923 5 Gradec fil. I, slovanska filologija z imenovanjem Heinricha Felixa Schmidta, takratnega asistenta na cerkvenopravnem inštitutu Univerze na Dunaju, za izrednega profesorja *slovanske filologije* na Univerzi v Gradcu. Leta 1928 je postal redni profesor (AVA BMUI 19292-I/2 ex 1928).

LITERATURA

- Binder, Thomas (idr., ur.)
 2001 *Bausteine zu einer Geschichte der Philosophie an der Universität Graz*. Amsterdam in New York.
- Höflechner, Walter
 1981 Das Fach Klassische Philologie an der Universität Graz vom Anfang des 19. Jahrhunderts bis zur Gegenwart. V: Höflechner, Walter (ur.), *Beiträge und Materialien zur Geschichte der Wissenschaft in Österreich*. Graz (Publikationen aus dem Universitätsarchiv / PAUG; 11)
 2006 *Geschichte der Universität Graz. Von den Anfängen bis das Jahre 2005*. Graz.
- Krones, Franz v.
 1886 *Geschichte der Karl-Franzens-Universität in Graz. Festschrift zur Feier ihres dreihundertjährigen Bestandes*. Graz.
- Leitner, Erich
 1973 *Die Neuere deutsche Philologie an der Universität Graz*. Graz (PAUG; 1).
- Lochner von Hüttenbach, Fritz
 1976 *Das Fach Vergleichende Sprachwissenschaft an der Universität Graz*. Graz (PAUG; 5).
- Pischinger, Gudrun
 1996 *Anton E. Schönbach und die USA (1875–1909)*. Graz.

FACULTY OF ARTS OF THE KARL FRANZ UNIVERSITY IN GRAZ IN THE TIME OF GREGOR KREK

The development of the humanities at the Karl Franz University in Graz had been influenced by several factors: Count Thun's reforms, competition with natural sciences, efforts of Austrian universities to achieve the level of excellence equal to German universities, and a belief that a university needs to have almost all theoretically oriented departments, especially those important for local reasons. In 1850, the University had six chairs: for philosophy, mathematics, physics, natural science, world history, and classical philology. More chairs were founded in the following years. Twenty years later, in 1870, there were eight chairs in the humanities alone, and in 1880 as many as thirteen. There were new departments of archaeology, linguistics, and Slavic studies. By 1900, the University had twenty-one chairs. This immense increase in quantity went hand in hand with radical changes in quality.

When discussing these changes it is also necessary to consider their historic aspect, important not only for historic disciplines but also for philological ones. Among prominent scholars working at this university were Rudolf Meringer with his Wörter und Sachen movement, Gustav Meyer with his research of the Balkans, Franz Krones von Marchland with his study of Austrian history, and Franz Martin Mayer with his Geschichte Österreichs mit besonderer Rücksicht auf Kulturgeschichte that connected historiography with philology. While Hermann Bonitz and Karl Schenkl, for example, were representatives of classical philology Anton E. Schönbach represented Germanic

studies. Another prominent scholar was Johannes Schmidt who had developed the wave theory in linguistics that describes language development.

Among the prominent philosophers teaching at the Graz university were Alois Riehl, creator of the new Kantianism, and Alexius Meinong (von Handschuhsheim), who is regarded as the founder of the Theory of Objects and the founder of the first psychological laboratory in the Austro-Hungarian Empire.

*This was the milieu in which Gregor Krek commenced his scholarly work. A teacher at the Graz Joaneum, Krek received with the aid of Fran Miklošič his habilitation degree in a Slavic philology in 1867. In 1870 he became associate professor at the University. Though still a young discipline, the study of Slavic philology swiftly became a respected subject and Krek, who gained wide recognition with his work *Einleitung in die slavische Literaturgeschichte*, a valued scholar. Full professor since 1875, he worked at the Karl Franz University until 1901. In 1892 he introduced a seminar on Slavic philology that was finally assigned two rooms in the 1894/95 school year. Krek's successor was Matija Murko, who in cooperation with Meringer is largely deserving for the advancement of philological discipline at the University. This successful development of the study of Slavic languages taught by Slovene lecturers came to an end with the demise of Austria-Hungary in 1918.*

Prof. dr. Walter Höflechner
 Institut für Geschichte, Karl-Franzens-Universität
 Mozartgasse 14/II, A - 8010 Graz, Avstrija
 walter.hoeflechner@uni-graz.at